

3) Domstolenes skærpede kurs har været af forholdsvis generel, overvejende udifferentieret karakter. Der er ikke skelnet mellem forbrydelses- og persongrupper, hvor udviklingen har været forskelligartet. Den større strenghed i retsforfølgningen må derfor snarere opfattes som en følge af den emotionelt farvede oplevelse af en stigende kriminalitet end som et resultat af rationelle overvejelser over, hvordan det voksende antal forbrydelser bedst kunne bekæmpes.

Dansk kriminalstatistik er ikke fuldkommen; men det skal indrømmes, at den hører til de bedste i verden. Det er muligt at benytte den som kilde for kriminologiske studier af overvejende teoretisk karakter og som vejleder i den praktiske kriminalpolitik. Imidlertid bør vi ikke glemme, at vi i Danmark, hvor ensartetheden med hensyn til retspleje, straffelovgivning, de sociale forhold og befolkningens sammensætning er større end i mange andre lande, har mulighed for yderligere at forfine det værktøj og udbygge de resultater, som sammenfattes under betegnelsen kriminalstatistik. Får vi indenfor en overskuelig fremtid en egentlig recidivstatistik, kan vi i hvert fald bevare den plads i første række, vi nu indtager.

Karl O. Christiansen.

Corrective Training.

Ett nytt engelskt straffverkställighetsexperiment.

Av jur. kand. GÖRAN HULTKRANTZ.

Den senaste engelska straffverkställighetslagstiftningen — Criminal Justice Act 1948*) — har medfört avskaffandet av en mängd relikter och införandet av ett flertal reformer i engelsk fångvård. Ett av de mest intressanta av dessa nytillskott är den reaktionsform mot återfallsförbrytare, som under namn av *corrective training* upptagits i lagens 21. section. Som lagen själv säger:

I det fall, att en person, som uppnått en ålder av minst 21 år, finnes ha begått brott, varå han kan dömas till fängelsestraff i två år och däröver; och

sedan han fyllt 17 år, vid minst tvenne tidigare tillfällen straffats för liknande brott,

må rätten, där den finner det lämpligt med hänsyn till hans tillrättaförande och till förhindrande av brott att låta honom undergå en

*) En redogörelse för lagen av T. Lindberg återfinnes i Svensk Juristtidning 1949, sidan 326 ff, och av Th. Petersen i N.T.f.K. 1949: 2, side 128 ff.

korrigerande fostran under ändamålsenlig tidrymd, efter eget bedömande och i stället för till annan påföljd, döma honom till corrective training i minst två och högst fyra år — där han frigives villkorligt före utgången av den ådömda strafftiden, följd av tillsyn under återstående tid.**)

Det är att märka, att fastän straffformen uppenbarligen är avsedd för yngre brottslingar, det ej finnes någon övre åldersgräns för tillämpningen. Vidare, får den avkunnande rätten ej vara av lägsta instans (court of summary jurisdiction).

Den införda straffformen erbjuder ett nytt alternativ vid valet av lämplig behandlingsform för kvalificerade återfallsförbrytare, och det är därför av intresse att närmare gå in på lagstiftarnas intentioner, lagbestämmelsens praktiska utformning och dess antagliga värde för framtiden.

I den nyligen utgivna lagkommentaren nämnes föga mera än att,

vad corrective training exakt kommer att innebära, och var den kommer att avtjänas, äro frågor som framtiden får svara på. Dess avsikt är förklarad med lagens ord — med hänsyn till hans tillrättaförande och till förhindrande av brott.

I det cirkulär, som senare av Home Office sänts till Central Criminal Court, beskrives emellertid den nya reaktionsformens natur på ett något mera utförligt sätt:

Corrective training avser giva domstolarna möjlighet att döma en återfallsförbrytare av i lagen nämnda kvalifikationer till ett straff av så lång varaktighet, att han kan erhålla en uppbyggande fostran som må avhålla honom från vidare brottslighet och sätta honom i stånd att intaga en nyttig plats i samhället efter frigivningen. Denna fostran skall giva fången största möjligheter att inhämta ansvarsmedvetande och fasta föresatser för hans fortsatta levnad. Den innefattar ett långt och mödosamt dagsarbete, med möjligheter till utbildning i olika yrken för därtill lämpade, och en effektiv kvällsundervisning, till-

***) Where a person who is not less than twenty-one years of age —

a) is convicted on indictment of an offence punishable with imprisonment for a term of two years or more; and

b) has been convicted on at least two previous occasions since he attained the age of seventeen of offences punishable on indictment with such a sentence,

then, if the court is satisfied that it is expedient with a view to his reformation and the prevention of crime that he should receive training of a corrective character for at substantial time, followed by a period of supervision if released before the expiration of his sentence, the court may pass, in lieu of any other sentence, a sentence of corrective training for such term of not less than two nor more than four years as the court may determine.

sammans med en omsorgsfull personlighetsundersökning och en individuell behandling.

Det skall finnas mera fritt umgänge mellan fångarna vid måltider och under fritid, och lindrigare övervakning från fångvårdstjänstemännens sida, än som är möjlig i ett vanligt fängelse. Slutligen skola öppna kolonier, till vilka utvalda fångar överföras under senare delen av verkställighetstiden, erbjuda helt öppna levnadsförhållanden i förening med lantarbete — ett slutligt prov av ansvarsmedvetandet och en bro mellan fängelsets slutna förhållanden och det normala livet utanför.

En viktig skillnad mellan corrective training och vanligt fängelsestraff är, att de som undergå corrective training vanligen icke genast bliva slutligt frigivna, utan först erhålla en viss tids villkorlig frigivning under tillsyn av den centrala eftervårdsorganisationen.

En fostran av detta slag har redan tillämpats för någon tid vid ett par specialfängelser (regional training prisons), och visat sig ge goda resultat även hos många fångar med ungefär samma kvalifikationer som avses i den nya lagbestämmelsen, och som dömts till straff av liknande varaktighet.

Den nya straffformen rönt från början stor popularitet hos domstolarna, och redan den 1. oktober 1949 — efter något mera än ett halvt år från dess ikraftträdande — hade 732 män och 36 kvinnor dömts till corrective training. Som så ofta sker, hade emellertid den nya lagen fått börja tillämpas utan att tillräckliga medel och tillräcklig förberedelsetid givits åt de verkställande organen. Den engelska fångvårdsstyrelsen (The Prison Commission) stod utan möjligheter att på ändamålsenligt sätt taga emot mera än bråkdelen av denna invasion. Den 1. oktober 1949 hade av de dömda 389 män och 8 kvinnor, i väntan på att nödiga vårdutrymmen skulle kunna beredas dem, måst inhysas i vanliga fängelser (local prisons) och under samma betingelser som övriga fångar.

Snart kopplades pressen in på saken, och opinionen fann bl.a. att en man som tidigare skulle ha dömts till ett års fängelse för ett brott, nu kunde dömas för samma brott till corrective training i upp till fyra år — vilket i praktiken tydligen kom att bliva sak samma som fyra års fängelse. Var detta rätt och billigt, undrade man. En livlig polemik uppstod — som ej helt avstannat ännu — och den 2. december 1949 blev corrective training föremål för debatt i Underhuset.

För att gjuta olja på vågorna, måste den engelske inrikesministern förklara,

att f.n. dessa fångar till en början mottagas i local prisons, där de undergå en observationstid för att undersöka deras lämplighet för olika slags behandling. Denna tid tillbringas under samma förhållanden som vid vanligt fängelsestraff. Observationstiden avses dock

endast vara ett fåtal veckor, medan vederbörande får vänta på att plats skall kunna beredas honom på specialanstalt. Man hoppas emellertid snart kunna inrätta fängelset i Reading till mottagningsanstalt för corrective trainees, varför i framtiden dessa fångar icke skola behöva avtjäna någon del av strafftiden under vanliga fängelseförhållanden.

Anstaltsutrymmena voro vid denna tid ännu synnerligen otillräckliga, och de anförda få veckorna kunde för mången bliva nästan lika många månader. I viss utsträckning torde corrective trainees ännu mottagas vid local prisons.

Mottagningsanstalten i Reading öppnades den 15. december 1949.

Det totala antalet manliga anstalter, eller anstaltsavdelningar för corrective training är f.n. (juni 1950) 9, mottagningsanstalten inberäknad. Dessa torde normalt kunna bereda plats för sammanlagt omkring 1.400 interner. För kvinnor finnes en avdelning vid Hollowayfängelset och en öppen koloni, Askham Grange. Samtidigt är det totala antalet till corrective training dömda omkring 1.600. Det beräknas tillkomma c:a 100 nya per månad, varför det totala antalet vid årsskiftet 1950/51 väntas röra sig kring 2.000. Första villkorliga frigivning beräknas ske i augusti 1950. Man väntar ej att normala anstaltsförhållanden skall inträda förrän medio 1951.

Hur tager sig nu den nya behandlingen ut i praktiken?

Den till corrective training dömda överföres numera snarast möjligt till mottagningsanstalten i Reading. Här finner han ett fängelse av den vanliga borgliknande engelska local prison-typen. Det är kanske litet renare invändigt än flertalet sådana, men med samma mörka celler med små fönster högt uppe på väggen, och samma spartanska inredning som de fängelser han tidigare vistats i. Men snart kommer han att märka att det nog ändå inte är detsamma. Som en intern sade: —När jag kom hit, trodde jag att fängelsepersonalen var galen. Sedan började jag misstänka att jag själv hade blivit tokig. Nu känner jag att här håller verkligen någonting på att hända med mig.

Den engelska fångvårdsledningen väljer omsorgsfullt ut sina anstaltschefer, men lämnar dem sedan mycket fria händer vid arbetets utformning. Readingfängelsets direktör trädde till verket — i september 1949 — med ett par årtiondens erfarenheter av fångvårdstjänsten, en medfödd förmåga att förstå och behandla folk, och med övertygelsen att den nya institutionen måste byggas upp på en stark laganda hos tjänstepersonalen. Till sitt förfogande fick han Readings gamla fängelse — där en gång den olycklige Oscar Wilde pinades och skrev »De Profundis« — och en stab, bestående av tvenne unga, universitetsutbildade psykologer — varav en arbetar som ansvarig psykolog, och en som bi-

träde och testledare. — en deltidsanställd kroppsläkare, en dito kaplan, en förvaltare, en uppsyningsman och ett fyrtiotal fångvårdskonstaplar. — För en svensk synes det anmärkningsvärt, att denna särskilt inrättade undersökningsanstalt av ungefär Härlandafängelsets storlek saknar såväl ställföreträdare för direktören, som vare sig psykiater eller medicinsk psykolog. Trots detta och en ständigt ökande arbetsbörda för personalen, utföres emellertid här ett gott arbete.

Arbetsprincipen är som nämnts, att varje tjänsteman är insatt i vad som göres, och att en god laganda upprätthålles. Sålunda sammankallar direktören sin stab regelbundet för information och för informell diskussion. Vaktkonstaplarna få också i tur och ordning sitta med i fördelningsnämnden (*The Allocation Board*).

Informationen sträcker sig även i viss mån till fångarna, som redan vid ankomsten genom korta anföranden av direktören och psykologen få veta ändamålet med sin vistelse i anstalten.

Undersökningen påminner om den enligt §43 i 1945 års svenska straffverkställighetslag. Den börjar med ett inledande samtal med direktören och uppsyningsmannen. Därefter kommer besöket hos prästen, som bedömer skoluppfostran och moralisk standard. Så följer den fysiska läkarundersökningen. Nästa prövning blir hos testledaren, där intelligens- och anlagsprövning sker. Den psykologiska undersökningen finslipas därefter av psykologen. Till detta kommer vaktkonstaplarnas observationer. De insamlade uppgifterna ligga till grund för fördelningen i *The Allocation Board*, som sammanträder ungefär var tionde dag, och består av direktör, psykolog, testledare, läkare, präst, uppsyningsman och den i tur varande vaktkonstapel.

Fördelningen sker efter behandlingsbehov — vilket dock f.n. främst betyder efter säkerhetskrav. Vid fördelningen hänföres fången till någon av följande fyra typer:

1. lämplig för öppen vård; anstalt Sudbury Park,
2. lämplig för halvöppen vård; anstalt: Verne,
3. lämplig för normal slutan stalt med ev. senare öppen vård; anstalter: Wakefield och Maidstone,
4. lämplig endast för slutan vård med maximumsäkerhet; anstalter: Chelmsford, Wormwood Scrubs, Liverpool och Durham.

Vid mitt besök i slutet av maj 1950, hade 684 man emottagits vid anstalten, varav 617 fördelats. Statistik hade upprättats för 489 av dessa, vilka fördelats enligt följande:

- Typ 1. 19 man,
 » 2. 31 man,
 » 3. 126 man, och
 » 4. 313 man — varav dock 58 tillhörde typ 3., men på grund av platsbrist måst fördelas till anstalt av denna typ.

Undersökningstiden var c:a 10 dagar, takten c:a 40 per vecka, och medeluppehållstiden vid anstalten 3—4 veckor.

Enligt direktörens beräkningar voro c:a 23,5 % till hälften illitterata, medan omkring 4 % varken kunde läsa eller skriva.

Vårdprogrammet är — eller avses bli — i stort sett det samma vid de olika anstalterna, om man undantager de skiljaktheter som olika krav på bevakning kan medföra.

Först och främst sättes fången i regelbundet ordentligt arbete under dagen. Man fäster särskild vikt vid att det skall vara ett nyttigt, produktivt arbete, som kan intressera och öka fångens självförtroende.

Fångvårdsledningen har stora svårigheter att bereda de omhändertagna sådant arbete, då den engelska L.O. effektivt söker hindra varje försättande av fångarbetskraft i produktionen. Huvuddelen av fängelsearbetet måste därför bli inom ramen för de statliga behoven. Emellertid tycks man giva corrective trainees en viss förhandsrätt framför andra fångkategorier till de lämpligaste arbetena.

Arbetsförhållandena äro starkt skiftande. Medan man på Wormwood Scrubs kan få se fångarna sitta i långa tröslösa rader och sy postsäckar eller binda borstar, har man i Maidstone bl.a. en synnerligen förstklassig snickerifabrik, och i Wakefield ett modernt gjuteri och en stor textilfabrik med en imponerande kapacitet. För dem som sakna tillräcklig yrkesutbildning, finnes en väl utvecklad yrkesundervisning. Vanligen får då vederbörande genomgå en 6 månaders kurs, innan han insättes i det ordinarie arbetet. Eleven tas om hand av goda lärare i ofta utmärkta verkstäder. Sådana kurser finnas i finmekanik, snickeri, mureri, textilt teknik (Wakefield) och i måleri- och tapetserearyrket. Eleverna synes ofta deltaga med stort intresse, och ägna mången gång en stor del av fritiden åt frivillig undervisning och åt hobbyarbeten i anslutning till yrkesundervisningen. Jag såg prov på de utsöktaste tyger, ända från ritningarna utförda av elever i Wakefield, och i Maidstone synnerligen välgjorda arbeten i trä.

Kvällarna upptagas av ett rikhaltigt schema av kurser, teoretiska som praktiska. Vid Maidstonefängelset t.ex. finns ett 30-tal olika kurser att välja på. Lärarna komma från den omkringliggande trakten, men också från anstaltsstaben, eller ibland t.o.m. ur fångarnas egna led. Där finns skollärare av olika slag och folk med erfarenheter av skilda yrken och sysselsättningar. Det är obligatoriskt för fångarna att deltaga i kvällsundervisningen ett par gånger i veckan, men många besöka frivilligt kurser under flertalet av veckans kvällar. Elevantalet i varje kurs är begränsat, och de mest uppskattade måste man söka till. Särskilt eftersträvade äro hobbykurserna och kurserna i musik,

samt undervisningen i praktiska tekniska ämnen. Emellertid får bara en av veckans obligatoriska kvällar ägnas åt deltagande i hobbykurs. Kursstandarden motsvarar ungefär den för ABF-undervisningen i Sverige, och avser mera att väcka och stimulera intresset för teoretiska och praktiska kunskaper och sysselsättningar, än att ingiva vissa mått av vetande. För dem som eventuellt vilja bedriva mera målmedvetna och avancerade studier, finnas därutöver möjligheter till korrespondenskurser. Undervisningsverksamheten ledes i allmänhet av fängelsekaplanen, men vid Maidstone-fängelset, vars direktör är en framstående reformator, skötes denna detalj av tre fångar, som utföra ett föredömligt arbete.

Till stöd för undervisningen, och för fritidsläsning, finnes vid flera av anstalterna bibliotek med 10.—15.000 band, som också ha förbindelser med större »civila« bibliotek. För fritiden finnes möjligheter till idrott, amatörteater och till de i England så populära diskussionsaftnarna, vilka senare här också bliva av betydelse som ett *grupperapeutiskt led* i behandlingen.

Emellertid äro dock anstalterna ganska olika. Blott Chelmsfordfängelset är helt inrättat för corrective training. I de övriga anstalterna disponeras endast en eller ett par avskilda flyglar, och arbetstiden — men ej övrig tid — tillbringas i viss utsträckning gemensamt med övriga fångkategorier. Det är också en ganska avsevärd skillnad mellan den trista grå fängelsestaden Wormwood Scrubs, eller det koldimmiga Wakefield, och den ljusa och rena fängelseborgen i Maidstone med dess vackra trädgårdsanläggningar innanför murarna. Det förefaller därjämte vara ett visst avstånd mellan säkerhetsanstalternas stränga disciplin, dysterhet och ständiga nyckelskrammel, och Sudburys, Vernes eller Maidstones öppna dörrar, i stor utsträckning civilklädda tjänstepersonal och gladare atmosfär.

Då detta skrives har corrective training ej ännu halvtannat år på nacken. Det primära problemet för The Prison Commission är fortfarande att färdigställa ett tillräckligt antal anstalter, och själva vården befinner sig ännu på experimentstadiet. Det kommer att dröja många år, innan några definitiva resultat kan presenteras.

Emellertid finns det, som redan nämnts, en föregångare till corrective training i den *specialbehandling*, som ägnats en del förstagångsförbrytare och ett mindre antal återfallsbrottslingar med särskilt fördelaktig prognos vid några s.k. *regional training prisons*, och som visat sig giva mycket goda resultat. Det är f.ö. samma anstalter (Wakefield och Maidstone) som nu fått inrätta en del av sina utrymmen för den nya strafformen. Dessa s.k. *starprisoners* utväljas bland eliten av långtidsfångarna, och hittills ha endast ett fåtal fångar av corrective trainingtyp befunnits lämpade.

Ett av den moderna kriminalvårdens allra största problem är dock att söka få fram en *effektiv behandling för särskilt återfallsförbrytare i 20-30-årsåldern*. För folk, som redan ha ett flertal vanliga fängelsevistelser bakom sig, och som hunnit ganska långt på brottets bana, men som ännu befinna sig i en i viss mån plastisk och omformbar ålder. I experimenterandet efter lämpliga metoder för ett sista grundligt försök att tillrättaskaffa dessa, innan de som obotliga måste interneras till skydd för samhället, har man i England med corrective training velat pröva på dem den absolut bästa behandling som står till buds. Man väntar sig inga 100%-iga resultat, och man är klart införstådd med att det nu endast är fråga om stommen till en terapi. Fullkomningen skall komma med erfarenheterna, är engelsmännens åsikt i detta, som i så mycket annat. Man bygger ej på färdiga teorier, utan går framåt gradvis efter vad praktiken lär.

Det engelska sättet att reformera binder kritiken i hög grad, men det finns dock väsentliga punkter, väl värda att dragas fram till diskussion.

Först märker man, vid jämförelse mellan den tidigare specialbehandlingen och corrective training, att med den senare valet av terapiform till väsentlig del överflyttats från verkställighetsorganen till domstolarna. Det är otvivelaktigt till fördel att straffet och dess utformning bestämmas av ett enda organ, i stället för två eller flera, och då av det som är mest förbundet med allmänhetens rättsmedvetande, men det finns också f.n. flera nackdelar därmed. Elitfången överföres till specialanstalten först efter en ganska lång tids vistelse i ett vanligt fängelse, där man haft rika tillfällen att pröva, observera och lära känna honom. Till corrective training, däremot, dömer nu rätten — i allmänhet en ensamdomare — efter att ha sett brottslingen blott en kort stund i rättssalens artificiella miljö, och på ofta betydligt enklare personutredning än den svenska särskilda förundersökningen i brottmål. De rättsliga sinnesundersökningar, som vi finna vara betydelsefulla beträffande en stor del av dessa brottslingar, förekomma mycket sparsamt, och i så fall oftast i form av ett specialistutlåtande bland försvararens bevis, som icke nödvändigtvis behöver framkomma vid huvudförhandlingen.

Till detta kommer, att undervisningen i psykologi och kriminologi för jurister är ännu mindre utvecklad i England än i vårt land; och den engelska domaren är merendels en äldre man, som för länge sedan funnit sina uppfattningsmaximer och grundmurat dem i sitt medvetande. Juristkåren är känt konservativt inriktad, och domarens höga samhällsposition gör honom än mindre åtkomlig och påverkbar för nyare synpunkter.

Man får dock ej underskatta den propaganda för kriminalvårdsreformer och för stimulerande av intresset för hithörande frågor, som bedrivs av den inflytelserika *Howard League*, som även räknar en mängd framstående jurister bland sina medlemmar och sympatisörer. Den engelska fängelseledningen säger sig också med glädje konstatera, att allt flera domare och andra jurister besöka dess olika anstalter och organ för att taga del av hur straffet gestaltar sig i praktiken.

Det (*substabila*) lägningsdrag, som i hög grad underlättar psykologisk verksamhet och förståelse för människans mentalitet, tycks dock vara av naturen sällsyntare hos juristen, än hos t.ex. läkaren. Det händer ibland att man kan få höra jurister giva uttryck för den optimistiska tron, att en domare mycket snabbt blir en så skicklig psykolog att han även utan någon undersökning kan bedöma den tilltalades person och vad som ligger bakom det enskilda fallet. Knappast någon erfaren psykiater eller yrkespsykolog torde våga hysa denna tro beträffande de egna förutsättningarna. En sådan tro är ej bara en överdrift — det vittnar om att vederbörande har ytterst vaga begrepp om vad det verkligen är fråga om, och kanske t.o.m. om att han har så små förutsättningar för dylikt, att han måste ersätta bristerna med ett önsketänkande.

Att även en annan sorts önsketänkande ibland florerar, gav mig ett samtal med en engelsk brottmålsdomare belägg för. Han hade flera tiotal års erfarenhet av kriminella inför rätta, och anförtrodde mig som sin åsikt, att det bara fanns en väg att förbättra brottslingar, nämligen att bibringa dem religion. — Efter vad jag förstår har Mylord alldeles rätt, måste jag svara, men som Jesus behövde en klippa (Petrus) att bygga sin kyrka på, så måste vi nu skaffa en fast grund i brottslingens sinne, att stödja tro och goda seder på — vi kunna ej bygga på lösansand. Det är ju ytterst målet för allt vetenskapligt kriminologiskt positivt arbete, man må i övrigt ha hur skilda åsikter som helst.

En annan beaktansvärd synpunkt är, att medan minimiåldern för corrective training ligger vid 21 år, det ej finnes någon övre åldersgräns för tillämpningen av denna behandlingsform.

Corrective training har sagts skola bliva ett slags *Borstalutbildning för vuxna*. Från 1936 och fram till slutet av 1948 kunde 21—23-åringar dömas till Borstal training (förebilden till den svenska ungdomsfängelsevården). Man fann emellertid att dessa ofta voro för gamla för denna ungdomsupfostran. Corrective training träder nu in i stället som mera lämpat för dessa båda åldersklasser av unga återfallsförbrytare.

Å andra sidan gör bristen på övre åldersgräns, att man ibland kan finna t.o.m. 50-åringar bland klientelet. I och för sig kan

corrective training synas passa ganska skiftande åldrar. Behandlingen åsyftar emellertid att söka utnyttja sinnets plasticitet till *omformning av personligheten* i fördelaktig riktning. Det är ett faktum att den mentala plasticiteten avtager med åren, och 40—50-åringen torde ofta redan ha passerat in i en livsfas, där sinnets grundstruktur stelnat och ej kan omformas, men väl påbyggas och utfyllas med vidgade erfarenheter. Enligt mitt förmenande bör därför en effektiv kriminalterapi för brottslingar i dessa och högre åldrar i stället utformas till *ett slags byggande av andliga proteser för brister i personligheten*, som nödortfött sätter dessa människor i stånd att leva ett socialt liv för sin återstående tid. Varav följer, att man bör sätta en övre åldersgräns för corrective training vid förslagsvis 35, möjligen 40 år, och skilja mellan corrective training för yngre återfallsförbrytare och motsvarande behandling för äldre.

Enligt lagen kan man döma till corrective training i två till fyra år. Män med rik erfarenhet av de tidigare positiva behandlingsformerna i engelsk fångvård ha funnit, att man vid en dylik gradvis stegrad terapi ej kan nå utöver en viss maximeffekt, som givetvis är olika för skilda personligheter, men som sällan uppnås senare än efter c:a 2½ års behandling. Vid längre vård brytes det uppnådda resultatet ganska hastigt ned igen. —Människan tål en viss tids andlig och kroppslig påfrestning, men överskrides denna, kollapsar eller resignerar hon. I överensstämmelse med denna uppfattning bör därför dömas till en enda bestämd strafftid — förslagsvis tre år — med möjligheter till tidigare villkorlig frigivning.

Med undantag för Sudbury Park, har man för corrective training måst taga i anspråk fångelser av äldre, fästningsliknande typ, som föga motsvara idealet för denna vårdform. Man söker dock göra det bästa möjliga av vad som står till buds, och hoppas så småningom få tillfälle och medel att uppföra lämpligare anstalter. Å andra sidan anser man, att även om byggnadernas lämplighet är väsentlig, så är det av än större betydelse att *få fram en verkligt duglig vårdpersonal*. För detta ändamål har man inrättat ett föredömligt system. Den blivande fångvårdsmannen får först göra c:a 3 månaders provtjänstgöring vid någon anstalt. Därefter sändes han eller hon till *The Imperial Training School* i Wakefield för att genomgå en tre veckors kurs. (Före det senaste kriget var kurstiden två månader, och man hoppas snart kunna återgå därtill.) Kursen omfattar såväl allmänbildande som för fångvårdstjänsten väsentliga teoretiska och praktiska ämnen, och avslutas med en skriftlig examen. Viktigast är emellertid den noggranna personlighetsprövning som jämsides äger rum i form av skolpersonalens iakttagelser och ett flertal olika slags tester. Vid det

slutliga betygsuppgörandet betyder sålunda den skriftliga examen endast 30%. Fordringarna äro ganska hårda, och kuggningprocenten håller sig vid 20—40. Kursresultatet är avgörande för vidare anställning, och ger också goda synpunkter på aspiranternas fördelning — till vanlig fängelsetjänst, eller till det mera personlighetskrävande arbetet vid Borstals och vid regional training prisons för star prisoners och corrective trainees. Vid skolan anordnas även högre kurser, varav den högsta — 6 månader — sker i samarbete med universitetet i Leeds, och rekryterar chefstjänsterna. Det är för särskilt dugliga möjligt att genom kurser och utmärkt tjänstgöring avancera upp till de högsta posterna. På detta sätt lyckas den engelska fångvården både höja yrkets anseende — och därmed rekryteringen — och få fram en personalstandard, som nog generellt sett måste anses stå betydligt högre än i Sverige.

Hur långt skulle läkarkonsten ha hunnit idag utan den medicinska forskningen? Den forskning åter, som rör sig kring de sociala beteenderubbningarna, deras orsaker och deras korrigerande, har hittills ej hunnit särskilt långt. Dess jämförelsevis få utövare slita sig ännu fram i det tröga portföret, där modden är blandad med såväl de oerhörda svårigheter som äro förenade med inträngandet i det mänskliga psyket, som också bristen på erkännande och förståelse för kriminologin som vetenskap, och avsaknaden av tillräckliga penningmedel för arbetet. Den idag bedrivna straffpolitiken och straffverkställigheten måste fortfarande, i brist på tillräcklig vetenskaplig medverkan, bara alltför mycket likna den gamla leken, att med förbundna ögon söka rita dit svansen på en häst.

De engelska makthavarna äro medvetna härom, och i section 77. i Criminal Justice Act 1948 har den engelske inrikesministern lagligen bemyndigats att anslå *medel för kriminologisk forskning*. Det gäller, menar man, att förbinda brottets orsaker med domen och det efterföljande lämpliga anpassandet av brottslingen till en normal social livsföring. Det kommer visserligen att dröja länge, innan man med tillförsikt kan tillämpa behandlingsmetoder, grundade på vetenskapliga resultat, men man måste snarast möjliggöra och stimulera arbetet härpå. Brottsligheten kostar det moderna samhället så mycket, att det ej har råd att underlåta något sådant.

Engelsmännen ha ett utpräglat sinne för det praktiskt tillämpliga och genomförbara. Det är knappast någon tillfällighet att det engelska, nu över fyrtioåriga Borstalsystemet för behandling av ungdomsbrottslingar vunnit en sådan uppskattning, sådana goda resultat och sådan efterföljd i många länder. Corrective training är en ny planta på det engelska experimentalfältet, och som sådan en produkt av engelska praktikers mångåriga

erfarenheter. Även denna lider visserligen av en del brister, men giver dock intryck av att kunna lämna frö åt verkligt moderna och ändamålsenliga metoder för avvärjande och korrigerande av de sociala anpassningsstörningar som utlöpa i brottslighet. Hur detta skall uppnås, får den kriminologiska forskningen och de vidare praktiska erfarenheterna svara på.

Göran Hultkrantz.

LITTERATUR:

- Report of the departmental committee on persistent offenders. 1932.
 A. C. L. Morrison & E. Hughes: The Criminal Justice Act 1948.
 Parliamentary Debates (Hansard), Volume 470, no. 198.

Drab og berigelsesforbrydelser i U. S. A.

Af cand. jur. ERIK LASSEN

Der sondres i amerikansk ret mellem *murder* og *manslaughter*. Indenfor begrebet *manslaughter* sonderer man mellem *frivillig* og *ufrivillig* *manslaughter*, og mord deles op i flere forskellige grader. For at blive dømt for mord kræves det, at man har haft en »*malice aforethought*«, hvilket eo ipso forudsættes at have været til stede, når gerningsmanden har benyttet særligt grove drabsmetoder, for eksempel når han har ligget på lur eller begået et giftmord.

Mord er som nævnt opdelt i forskellige grader, i enkelte stater endog helt op til tre grader. Et *første grads mord* kræver enten et »*deliberated*« og »*premeditated*« drab eller et drab under udførelsen af eller forsøg på visse grovere forbrydelser. For at blive idømt livsstraf må man have gjort sig skyldig i et første grads mord. Det er overordentlig vanskeligt at finde betydningen af ordene »*deliberated*« og »*premeditated*«, og deres betydning må udfindes ved at granske en lang række retsafgørelser. Til deliberation og premeditation i den statutmæssige betydning af ordene, er det ikke nødvendigt, at gerningsmanden lang tid i forvejen har planlagt mordet, som tilfældet vil være, hvor han har ligget i baghold, eller hvor han har begået et giftmord. Hvis der er en tvøven eller tvivl, der må overvindes, eller et valg, der skal træffes, vil der være deliberation og premeditation, og dette gælder, selv om der kun er gået ganske kort tid. Eksempelvis kan nævnes et tilfælde, hvor anklagede havde smidt en